

הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

סימוכין: 2021-097708
ירושלים, ה' באב תשפ"א
14 ביולי 2021

לכבוד
ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה

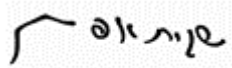
חבר נכבד שלום רב,

הנדון: מסירת מידע למרכז המחקר והמידע של הכנסת

אני מתכבדת לפנות אליך בעניין שבנדון לנוכח פגיעתו המתמשכת בעבודת הכנסת וועדותיה:

1. סעיף 64 לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994 קובע בין היתר שגוף מבוקר ימסור, ללא דיחוי, למרכז המחקר והמידע של הכנסת מידע, מסמכים ודוחות שמרכז המחקר והמידע של הכנסת דרש ממנו.
2. המידע שמרכז המחקר והמידע של הכנסת פונה לקבלו דרוש להכנת מסמכים שהמרכז מכין לבקשת חברי הכנסת או ועדות הכנסת לצורך עבודתם השוטפת ולשם קיום חובת הפיקוח המוטלת על חברי הכנסת וועדות הכנסת.
3. לאחרונה, נתקלים חוקרי מרכז המחקר והמידע של הכנסת בקשיים ניכרים בקבלת המידע האמור ממשרדי הממשלה השונים.
4. קשיים אלה נחלקים לשני סוגים. הסוג הראשון הוא שיהוי במתן מענה, או קבלת תשובות כלליות לאחר תזכורות רבות, כך שגם כשהמידע מועבר הוא כבר אינו רלוונטי לחבר הכנסת או לוועדה מפאת חלוף הזמן; הסוג השני הוא מענה מהמשרד הממשלתי שהנתונים אינם מצויים בידו או שהפקתם מורכבת או שמדובר בנתונים רגישים וכיוצא בזה. עם זאת, לעיתים בחלוף זמן קצר נמצאים אותם נתונים בדיוק בתקשורת לאחר שהועברו אליה מטעם המשרד או במסגרת מתן מענה מפורט עם כל הנתונים לבקשת חופש מידע שהוגשה למשרד, ובמרכז המחקר והמידע של הכנסת הצטברו דוגמאות רבות למקרים מסוג זה.
5. כך למשל בדיון שקיימה ועדת הכספים ביום 18/5/2021 סיפר חבר הכנסת אופיר כץ על מקרה שאירע לו לגבי נתונים שנדרשו לו לצורך קידומה של הצעת חוק שהוא יזם בנוגע להתעללות בפעוטות – נתונים שהוא ביקש באמצעות מרכז המחקר והמידע של הכנסת גם מהפרקליטות ומהנהלת בתי המשפט. בתשובתה של הפרקליטות למרכז המחקר והמידע של הכנסת צוין כי המערכת הממוחשבת אינה כוללת נתונים שמאפשרים את הפילוח המבוקש, ובתשובתה של הנהלת בתי המשפט צוין, בין היתר, כי בשל מגבלות של המערכת הממוחשבת לרישום תיקים בהנהלת בתי המשפט – אין דרך לאתר את התיקים המבוקשים ולא ניתן לפלח את הנתונים כנדרש. יחד עם זאת, בחלוף זמן התפרסמה כתבה בעיתון בנוגע להחמרת ענישה על אלימות כלפי ילדים ושם התפרסמו נתונים שנאספו בפרקליטות המדינה, אותם נתונים שביקש חבר הכנסת עבור דיון בוועדה ומעולם לא התקבלו.
6. המצב האמור בו לא נמסר מידע ונתונים רלבנטיים לעבודתם של חברי הכנסת והוועדות באמצעות מרכז מחקר ומידע של הכנסת, למרות הוראת החוק, מקשה על עבודתה של הכנסת.

7. ענין אחר הוא, שונה מעט, אך גם קשור, הוא זמינות פרטי התקציב לכנסת בתקציב השוטף. ענין זה קשור גם לעתירה שהגישה חברת הכנסת לשעבר סתיו שפיר (בג"צ 9957/17). עד שנת 2013 קיבל מרכז המחקר והמידע של הכנסת מהחשכ"ל כל נתון שביקש ברמת פירוט של תקנות, כולל התקציב המקורי והשינויים שבוצעו בו, וכן את נתוני ביצוע התקציב במהלך השנה. בשנת 2014-2015, בעקבות החלטה פנימית במשרד האוצר, הוחלט שעל מרכז המחקר והמידע של הכנסת לפנות לאגף התקציבים על מנת לקבל את הנתונים הנוגעים לשינויים בתקציב ברמת התקנות, וכן הופסקה העברת נתונים בנוגע לביצוע השוטף. לנוכח החלטה זו מרכז המחקר והמידע של הכנסת אינו מקבל נתונים תקציביים מספקים במהלך השנה, נתונים הנדרשים לביצוע עבודתו. אף בענין זה אין חולק כי הנתונים נדרשים כדי לקבל מבט רוחבי על התקציב ולדעת מה לשפר בהיבט של הפיקוח הפרלמנטרי. בהקשר זה אציין, כי בדיון שהתקיים בנושא בוועדת הכספים ביום 18/5/2021 הנחה יושב ראש הוועדה דאז את נציגי אגף החשב הכללי ואגף התקציבים לקיים הידברות עם הכנסת להסדרת הסוגיה בהקדם, ומתקיימים דיונים בנושא.
8. בדיון שקיימה ועדת הכספים העלו חברי הכנסת הצעות לתקן את החוק הן ביחס לקביעת לוחות זמנים והן באופן שבו לא תקודם בכנסת חקיקה של משרד ממשלתי שלא מוסר את המידע שמרכז המחקר והמידע ביקש ממנו.
9. יש לשים לב גם לכך שלשון החוק היא שיש להעביר את המידע המבוקש על ידי מרכז המחקר והמידע "ללא דיחוי". אף על פי כן, לא אחת גם כשמועבר מידע הוא מועבר בלוחות זמנים ארוכים מאוד, שאין ביניהם כל קשר לצורך במידע ולדיוני הוועדה ונוצר מצב בו לוחות הזמנים הקבועים בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, הם קצרים יותר, ונראה כי לא לכך כיוון המחוקק.
10. לנוכח הכיבוד המתקיים בין הרשויות, קיומה של עבודה משותפת שוטפת בין נציגי הממשלה לנציגי הכנסת, ולצורך הסיוע בקיום חובת הפיקוח של הכנסת על הממשלה, אקדים כבר עתה תודה לסיועך במתן הנחיה ליועצים המשפטיים במשרדי הממשלה וביתר הגופים המבוקרים שאתה מוסמך להנחותם, כך שהם יעמדו על החובה של עובדי המשרדים למסור את המידע שמרכז המחקר והמידע דרש מהם, תוך הפחתת הבירוקרטיה הכרוכה בהעברת המידע ותוך קביעת לוחות זמנים מהירים ומסודרים שעומדים בהלימה גם עם בקשת מרכז המחקר והמידע, שככלל קשורה גם לדיון סמוך בוועדה.
11. אודה לך מאוד עבור קידומו של נושא זה שהוא בעל חשיבות רבה לעבודתה של הכנסת ויש בו כדי ליצור שיתוף פעולה שהוא נכון יותר מתיקוני חקיקה, ובכל מקרה יהיה בו כדי להועיל בסופו של יום לציבור כולו.

בכבוד רב,

שגית אפיק

העתק:

חבר הכנסת מיקי לוי, יושב ראש הכנסת
חבר הכנסת אלכס קושניר, יושב ראש ועדת הכספים של הכנסת
מר גיל סגל, מנכ"ל הכנסת
מר שמוליק חזקיה, מנהל חטיבת המידע
עו"ד הודיה קין, מנהלת מרכז המחקר והמידע